

være sig bevidst at bestde. I lige Tilfælde bliver Skaden nemlig ikke tilregnelig for den, fra hvis Handling den hidrører, men bliver i juridisk Forstand at ansee som et hændeligt Tab for den, hvem den rammer. — Et saadant ubetinget Ansvar vilde og komme i Strid med hvad der gælder i andre Embedsforhold; thi en administrativ Embedsmand kræves ei til Erstatning, fordi det bagefter findes, at han af flere foreliggende Alternativer har valgt det, der havde mindst for sig, ligesaa lidt som en Dommer, fordi hans Domme eller Rets-handlinger findes urigtige. Noget lignende gælder om Skipperes Ansvar efter D. L. 4—5—7; og der har, saavidt vides, aldrig været Spørgsmaal om, at f. Ex. den Marine-officeer, der ved Uforsigtighed havde tilsat eller beskudiget et hans Commando betroet Skib, er bleven krævet til Skadeserstatning, om han endog er bleven belagt med Straf.

Hertil kommer, at Lovudkastet paalægger Ministeren Erstatningspligt, uden at det skal være bevist, at Staten har lidt noget virkelig Tab. Det indsees derfor ikke rettere end at Betingelserne for Erstatningspligt — at en virkelig Skade er skeet, og at der er Noget, som den kan tilregnes — her mangle.

Men ikke mindre betænkelig synes Sagen fra den politiske Side.

Er en constitutionel Ministers Stilling — som den ansvarlige mellem to uansvarlige Statsmagter — allerede i og for sig vanskelig, turde vore offentlige Forhold navnlig nu for Tiden være af den Bessaffenhed, at en Ministerportefeuille ikke har noget meget Tillokkende. Men det Ansvar, en Minister efter Udcastet paadrager sig, gaaer ud over alle Grændser for sædvanlig Skadeserstatning, og vilde i mangfoldige Tilfælde blive at sætte lige med en Formuesconfiskation. En Minister maa vel være rede til at ofre sin egen Person til Statstjenesten; men man maa ikke fordrø, at han ogsaa skal ofre sin Families Eiendom. Det kunde vel være, at man paa denne Maade vilde affrække dem, der eiede Noget, fra at modtage en Plads i Ministeriet, og omsider

kun fik Saadanne, der Intet havde at tabe. Men vigtigere er det, at en Minister under de paapegede Omstændigheder vilde foretrække, ikke at handle; han vil ikke udsætte sig for Ansvar og kan derved letteligen paaføre Landet et større Tab end om han handlede. En saadan Lov vil let komme til at lamme Regjeringens Handlinger, svække dens Kraft og synes overhovedet ei at passe til et Budget, der ei aabner Credit for uforudsæelige Udgifter. Følgen kan og let blive, at Ministerne sætte mange Poster som calculatoriske, der efter deres Natur ikke bør være det, og i det Hele begjære rundeligere Bevillinger end nødvendigt, hvorved altsaa Statshusholdningen i det Hele bliver mere kostbar. Det synes derfor ikke at være i Statssafundets sande Interesse, at drive Ministeransvarligheden til en saa yderlig Grændse.

Men, siger man, det omhandlede Tilfælde, at Rigsretten under Omstændigheder, som de oven beskrevne, vilde nødes at domme en Minister til Skadeserstatning, vil ikke indtræffe; thi det kan ikke antages, at Rigsdagen vil sætte Ministeren i Anklagestand, naar den udenfor Finansloven afholdte Udgift kun hviler paa en nogenlunde rimelig Grund. Men heri ligger den anden Hovedbetænkelighed ved Loven: at man udelukker Rigsretten fra at bedømme, hvorvidt den anklagede Minister kan i de Forhold og Omstændigheder, som fandt Sted, da han besluttede Udgiften, antages at have havt tilstrækkelig Føie til denne Bestemmelse. Det kan da for det Første være tvivlsomt, om en saadan Bestemmelse ikke er i Strid med Grundlovens § 20, som siger: Folkethinget anklager, Rigsretten dommer. I al Fald strider det mod de almindelige Grundfættninger for en fornustig og retfærdig Retspleie, at Anklageren tillige er Dommer; thi, naar Folkethinget nægter sit Samtykke til den provisoriske Lov og derefter sætter Ministeren i Anklagestand, har det i Virkeligheden tillige dømt ham. Det siges at være et Overgreb af den dømmende Autoritet, at den, naar den fritager en Minister for Ansvar, i Virkeligheden udøver Bevillingsmyndighed; men det bliver da paa lige Maade et Overgreb fra